

ELTEL Networks Oy, Juho Lindeman

juho.a.lindeman@eltelnetworks.com

Viite: Lausuntopyyntöne 19.4.2022

Asia: Hollola ja Orimattila, Maakaapelointi Herrala ja Luhtikylä, osa 4

ELTEL Networks Oy on laatinut Kymenlaakson Sähköverkko Oy:lle maakaapelointisuunnitelman Hollolan ja Orimattilan alueelle. Hankkeen tarkoituksena on korvata sähköverkon vanhoja ilmajohtoja maahan kaivettavilla kaapeleilla ja näihin liittyvillä puistomuuntamoilla ja jakokaapeilla. Lausuntopyyntö koskee hankkeen neljättä osaa Herralan ja Luhtikylän alueella.

Pydyttynä lausuntonaan Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää hankkeen suunnitelmista seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Asiakohdan suunnittelualueelta ei ole saatavilla ajantasaista muinaisjäänöstietoa. Hollolan alueen osalta se on ollut maastoinventoinnin kohdealueena viimeksi vuonna 2004 Hollolan kunnan arkeologisen täydennysinventoinnin yhteydessä ja Orimattilan alueen osalta vuonna 1998 Porvoonjoen vesistöalueen inventoinnin yhteydessä (*A. Bilund 2004: Hollola. täydennysinventointi; H. Poutiainen 1998: Porvoonjoen vesistöalue (Orimattila, Pukkila). Inventointi*). Alueen muinaisjäänöstiedot tulisi ehdottomasti saattaa ajantasalle.

Suunnittelualueella, osin maakaapelilinjalta ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee kolme muinaisjäänöskohdetta.

- 1) Ali-Huovilan kivikautinen asuinpaikka (mj-rekisterin tunnus *Ali-Huovila* 560010029): suunnittelukartta 7. Vuoden 1998 inventoinnissa peltoalueelta, noin 100 – 150 metriä joesta, löydettiin kvartseja (kaavin, terä ja iskoksia). Raportin mukaan asuinpaikka on todennäköisesti vähälöytöinen ja suppea-alainen. Asuinpaikalle ei ole tehty muinaisjäänösrajausta.
- 2) Luhtikylän historiallisen ajan kylätontti (mj-rekisterin tunnus *Luhtikylä* 1000024180): suunnittelukartat 7 ja 8. Varhaisin maakirjamerkintä kylätontista on jo vuodelta 1460. Kohteen paikannus ja rajaus perustuu kartta-analyyysiin ja on siten suuntaa antava (*E. Tikkala, E. Sorvali ja P. Taipale, 2012: Päijät-Hämeen maakuntakaava. Historiallisen ajan muinaisjäänösten inventointi*)
- 3) Tuorakan historiallisen ajan kylätontti (mj-rekisterin tunnus *Tuorakka* 1000024190): suunnittelukartat 9 ja 10. Myös Tuorakan kylä mainitaan jo keskiajan lähteissä. Luhtikylän

tavoitintontin paikannus ja rajausta perustuu kartta-analyysiin ja on siten suuntaa antava (E. Tikkala, E. Sorvali ja P. Taipale, 2012: *Päijät-Hämeen maakuntakaava. Historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi*)

Museo edellyttää edellä mainittujen kohteiden osalta seuraavaa.

- 1) Ali-Huovilan kivikautinen asuinpaikka (mj-rekisterin tunnus *Ali-Huovila* 560010029). Asuinpaikkaa ei ole rajattu ja tiedot siitä perustuvat pintapoimintalöytöihin. On mahdollista, että osia asuinpaikasta sijaitsee suunnitellun kaapelilinjan alueella. Museo edellyttää ko. alueella, peltoalueen pohjoisosassa, kaivuutyöhön liitettävää arkeologin valvontaa (ks. karttaliite).
- 2) Luhtikylän historiallisen ajan kylätontti (mj-rekisterin tunnus *Luhtikylä* 1000024180). On mahdollista, että kylätontin alueella, sen pohjoisosassa sijaitsevilla, aiemmin mylläämättömillä osilla, on säilynyt jäänteitä kylätonttiin kuuluneista rakenteista ja/tai sitä varhaisemmasta ihmisen toiminnasta (Päijät-Hämeen alueelta on viime vuosien aikana löytynyt historiallisten kylätonttien yhteydestä lähes poikkeuksetta viitteitä myös rautakaudesta). Koska kyseessä on mahdollinen muinaisjäännös, museo edellyttää, että kylätontin alueella, sen aiemmin mylläämättömillä osilla (ks. karttaliite) kaivutöihin liitetään arkeologinen valvonta.
- 3) Tuorakan historiallisen ajan kylätontti (mj-rekisterin tunnus *Tuorakka* 1000024190). Suunnitelman mukaan kaapelikaivanto sijaitsee Tuorakantien eteläpuolella, kylätontin alueen ulkopuolella. Tarvetta kaivuutyönaikaiselle arkeologin valvonnalle ei ole.

Arkeologisen valvonnan voi tilata haluamaltaan arkeologian toimijalta. Lista arkeologian alan konsulteista löytyy Museoviraston internetsivuilta (kohta: *Arkeologisten kenttätöiden tilaaminen*). Mikäli valvonnassa tulee vastaan selviä merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä, on valvojan arkeologin otettava yhteyttä alueelliseen vastuumuseoon, joka tekee päätöksen siitä, vaaditaanko laajempaa arkeologista tutkimusta vai riittääkö kaapeliojan kaivuun yhteydessä tehtävä dokumentointi ja arkeologinen tutkimus. Valvonnan on täytettävä Museoviraston määrittämät laatuvaatimukset kenttätöiden, dokumentoinnin kuin raportoinninkin osalta. Raportti suorituksesta valvonnasta on lähetettävä alueelliselle vastuumuseolle arvioitavaksi.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Suunnittelualue on suurimmaksi osin maakunnallisesti arvokasta Luhtikylän ja Tuorakan kylien kulttuurimaisemaa (Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014). Orimattilan vanhimpiin kyliin kuuluvan Luhtikylän ja Tuorakan kullen halki virtaa Porvoonjoki, jota reunustaa viettävä viljelysmaisema. Luhtikylän kyläkeskus sijoittuu Herralantien varrelle.

Kartalla 6 esitetty puistomuuntamon sijoitus on suunniteltu Iso-Huovilan tilakeskuksen pihapiirin tieliittymään. Muuntamo tulee maisemoida ympäröivään rakennuskantaan sopivaksi punamullatulla puuverhouksella. Punamullan sävyistä tai harmaata puuverhoilua edellytetään myös kartalla 8 (Tuorakantie) ja kartalla 11 (Luhrinraitti) suunniteltuihin puistomuuntamoihin. Myös muiden puistomuuntamoiden ympäristöön tulee maisemallisista syistä jättää puustoa tai pensaita. Sijoitusta avoimelle peltoaukealle tulee yleisesti ottaen välttää.

Herralantien varrella on suunnittelualueella säilynyt myös yksi vanha tiilimuuntamo, jonka säilyttäminen osana kulttuuriympäristöä ja kyläkuvaa on tärkeää. Museo tarjoaa maanomistajille maksutonta neuvontaa muuntamon säilyttävään korjaamiseen, johon on mahdollista saada myös rakennusperinnön hoitoavustusta.

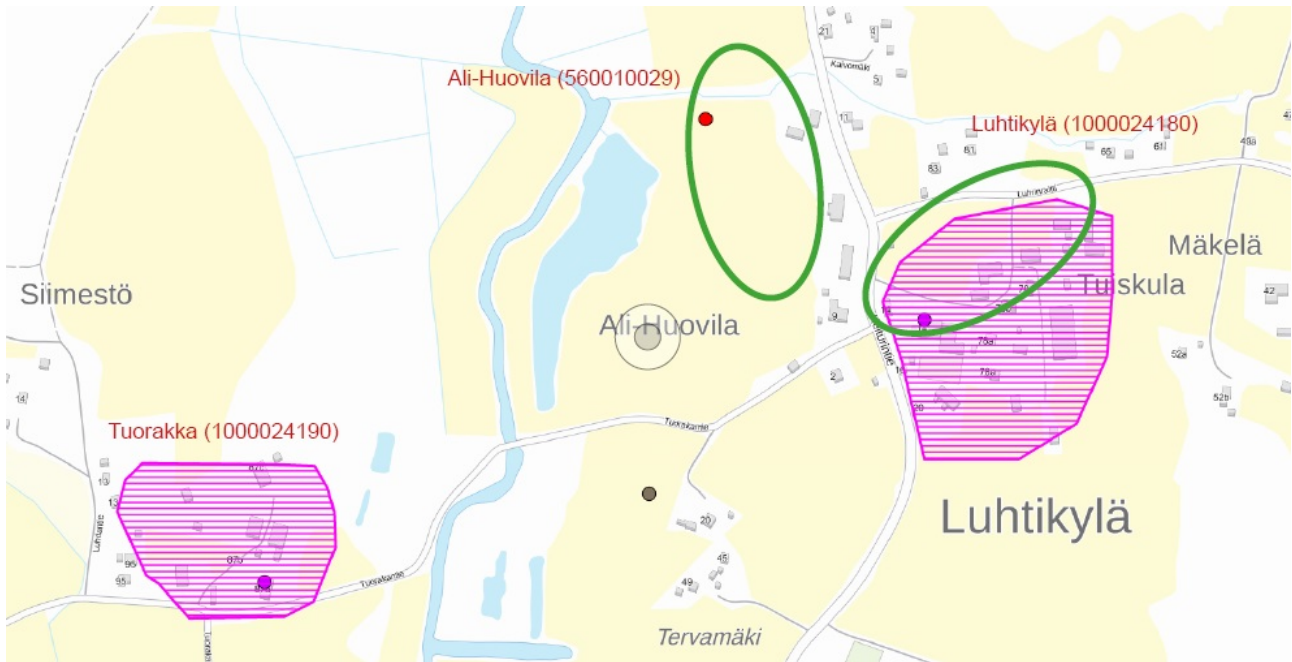
Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
tutkija, arkeologi	Esko Tikkala
tutkija	Reetta Nousiainen
tutkija, korjausrakentamisen asiantuntija	Anssi Malinen

Liitteet: Karttaliite

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen Ely-keskus, Hollolan kunta, Orimattilan kaupunki

Karttaliite

Vihreällä merkityt alueet, joilla edellytetään kaivuutyönaikaista arkeologin valvontaa.